

Oponentský posudek

habilitační práce Romana Barona „*Misja życia. Praski polonista Marian Szykowski (1883–1952) a idea polsko-czeskiego zbliżenia na polu kultury*“. Warszawa - Praga: 2019. 369 s.

Habilitační práce přibližuje životní příběh zakládající osobnosti české institucionalizované polonistiky literárního vědce Mariana Szykowského, jeho cestu z rodného Lvova přes Krakov do Prahy, kde se stal vedoucím první zahraniční katedry polského jazyka a literatury. Autor na základě rozsáhlého studia pramenů uložených v osmnácti polských a sedmi českých archivech, publikovaných pramenů, memoárů, dobového tisku a početné odborné literatury, představil nejen protagonistovy badatelské práce, ale i plasticky zobrazil česko-polské kulturní a vědecké kontakty, na kterých se hrdina této práce podílel.

Kromě úvodu a závěru je práce rozdělena chronologicko-problémově do pěti kapitol. První je věnována počátkům jeho vědecko-pedagogického působení v Krakově. Největší prostor je pochopitelně věnován působení profesora Mariana Szykowského na nejstarší středoevropské univerzitě v Praze, kde se věnoval přednáškám a seminářům k dějinám literatury 19. století, dějinám polského divadla a dějinám česko-polských literárních a vědeckých kontaktů v době českého národního obrození. Vedle vlastní vědecké práce, která vyvrcholila jeho trilogií *Polská účast v českém národním obrození* (1931, 1935, 1946) a rukopisy o české literární recepci díla předních polských spisovatelů období romantismu Mickiewicze, Słowackého a Krasińského, se věnoval také publicistice v polských i českých novinách, jako byly populární *Ilustrowany Kurier Codzienny* v Krakově, *Kurier Poznański* v Poznani a *Kurier Warszawski* ve Varšavě či *Národní listy*, *Prager Presse* a po válce *Lidová demokracie* v Praze. Tomuto pražskému působení jsou věnovány druhá a třetí kapitola, které představují těžiště práce. Opomenuto není ani Szykovského působení v klubech československo-polské vzájemnosti. Při příležitosti 10. výročí Československo-polského klubu v Brně v roce 1935 zdůraznil, že polská literární kultura organicky vyrůstá z kontinuity staletí existující stálé, trvalé a nikdy nepřerušené civilizační linie západořímské, čímž se liší od české literatury.

Druhou světovou válku prožil Szykowski v protektorátní Praze, kde psal své dosud nevydané paměti. Autor upozorňuje na jeho odbojovou činnost, která spočívala ve výměně informací mezi polským a českým domácím odbojem. Ve své vědecké a publicistické činnosti pokračoval po osvobození v roce 1945. Péčí Západního ústavu v Poznani vyšla v roce 1947 jeho monografie *Polski romantyzm w czeskim życiu duchowym*.

Součástí práce jsou i přílohy, které se týkají života a tvůrčí činnosti Mariana Szyjkowského. Jde zejména o jeho bibliografii vědeckých monografií z let 1906–1950, dále článků a studií, publikovaných statí, encyklopedických hesel, učebnic, úvodů k publikacím, redakčních tisků, popularizačních článků, překladů, jeho recenzí, recenzí jeho prací a rozhovorů. Důležitá je i podrobná chronologie života Szyjkowského. Cenný je i přehled přednášek a seminářů, které měl na Karlově univerzitě v letech 1923–1950. Jeho život přibližuje i výběr z úřední i soukromé korespondence.

Habilitační práce obsahuje kromě českého shrnutí, také anglické summary, seznam polských zkratk, soupis použitých archivních pramenů, edic pramenů, korespondence, vzpomínek pamětníků, tisku, literatury a sborníků. Práce je vhodně doplněna 16 ilustracemi, osobním a zeměpisným rejstříkem.

Je třeba konstatovat, že autor přistoupil ke zpracování zvolené problematiky komplexně, což na něj kladlo mimořádné nároky počínaje heuristikou, pokračujíc zpracováním jednotlivých otázek a jejich výkladem a konče syntetizujícím hodnocením. Autor náročné cíle své práce splnil s mimořádným úspěchem. Důvěrná znalost výsledků dosavadní historiografie, a to nejen české a polské, rozsáhlé studium archivních fondů a jejich důkladné poznání mu umožnila dlouhodobá spolupráce s polskými historiky a historiografickými pracovišti, dále pak teoretická a metodologická připravenost, analytické, srovnávací a syntetizující schopnosti. To jsou skutečnosti, které podmínily vysokou tematickou a metodologickou úroveň předložené habilitační práce. Kritická akribie práce s prameny archivní povahy, edicemi pramenů, včetně memoárové literatury, dále pak kritické využití tisku svědčí nejen o neobyčejném poznávacím úsilí, ale též o zralosti a vyspělosti pracovních metod, jež autor ve své práci aplikoval. Baronova argumentace a výklad jsou noeticky přesvědčivé.

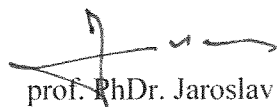
Vysoce je nutno také ocenit stylistickou obratnost, formulační jasnost, výrazové bohatství a čtivost práce. I v tom se odráží suverénní zvládnutí problematiky. Autor si zachoval patřičný nadhled a z množství faktů dovedl zvolit ty, jež jsou podstatné.

Baronova práce je prvním pokusem o monografické zpracování života a díla profilující osobnosti české univerzitní polonistiky. Zároveň představuje cenný příspěvek k historicko-vědeckému a literárně-vědeckému zpracování dějin česko-polských historických kontaktů.

Hodnotíme-li tedy celkově habilitační práci Romana Barona, je třeba zvlášť vysoko ocenit její gnozeologický přínos, vědeckou a společenskou aktuálnost tématu. Práce beze zbytku splnila postuláty, kladené příslušnými ustanoveními na habilitační práci. Proto s plným vědomím zodpovědnosti doporučuji, aby habilitační práce Romana Barona „*Misja życia. Praski*

polonista Marian Szykowski (1883–1952) a idea polsko-czeskiego zbliżenia na polu kultury“
se stala podkladem k obhajobě vědecko-pedagogické hodnosti docent.

V Brně 10. března 2021

prof. PhDr. Jaroslav Vaculík, CSc.